

gyermekirodalmi lap  
2026. január

# NAPSUGÁR



# UJJÉ, ÚJ ESZTENDŐ!

Akár jó ez, akár rossz, egy évvel okosabbak lettünk! Reménykedhetünk benne, hogy bölcsőbbek is, és ezután nehezebben keveredünk bajba. Főleg, hogy most már ismét nő a nappal és zsugorodik az éjszaka. Észrevettétek?

A Napsugár oldalain légvárakkal kereskedünk, hóban ebédelünk, bűvészkedünk. Tamási Áront és Mikszáth Kálmánt olvassuk. Belebonyolódunk egy régi disznóvágás rejtelseibe. Titokzatos figurákat üldözünk a tó jegén, majd Kanadába, a jégkorong hazájába kirándulunk.

Meglátogatjuk a Degenfeld család erdélyi kastélyait, a jó szótó kiterjedt családjával ismerkedünk. Beülünk a téli olimpia lelátóira, majd izgó-mozgó figurákat rajzolunk. Darvay Tünde évnaptárát csodálva okosodjatok tovább mókás-vicces, komolytudos, mesélő-mélázó barátotokkal, a Napsugárral!

László Noémi  
főszerkesztő



## CÍMLAP: OROSZ ANNABELLA

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. LXX. évfolyam 765. szám. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.

Főszerkesztő: László Noémi • Képszerkesztő: Bak Sára • Szerkesztő: Berki Tímea

Lapterv: Division Boutique Agency • DBA (www.teamdba.co)

Megrendelhető: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202 ap. 101 • 0264418001

naps.sziv@napsugar.ro • www.napsugar.ro • www.facebook.com/napsugar.szivarvany

A lapok árát a következő bankszámlákra várjuk: RO45RNCB0106026602080001 BCR CLUJ,

RO70BTRL01301202P90961XX BT CLUJ, SC NAPSUGÁR-EDITURA SRL, CUI: 210622.

Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában, nyomdai előkészítés: Komáromy László.

ISSN 1221-7751

ÁRA 10 LEJ



## TÁMOGATÓINK:



Nemzeti  
Kulturális  
Alap



TÓTH ÁGNES  
**ELADÓ**

- A légváram eladó!
- Szobája is kiadó?
- Kiadó hát, mind a száz.
- Miből épült az a ház?
- Színes álom a fala,  
gyöngyharmat az ablaka.
- Van-e szőnyeg, van-e ágy?
- Van, s mind felhő, puha, lágy.
- Van-e benne étkező?
- Van, és minden létező  
s nem létező eledel:  
a tejútról madártej,  
sárkánytojás gombával,  
griffmadársült tormával.
- Van-e könyvtárszobája,  
régii kristálycsillárja?
- Van mindkettő, higgye el.  
A csillárban Jupiter  
és a Vénusz világít.  
Ez ám mesés világ itt!
- Hiszem, hiszem, ha látom.
- Tekintsen fel, barátom:  
a légváram ott lebeg.
- Szép, de mégsem veszem meg:  
tériszonyban szenvedek.

DEÁK KATALIN rajza

◆◆ KISS LEHEL  
**EBÉD A HÓBAN**

Rág a fagyok rideg foga.  
Ilyen hideg talán soha  
nem is volt még a környéken.

Csodálkozik a küllő is,  
a jégbezárt Küküllő is:  
„Ez nem semmi, kérem szépen!”

Hó alatt egy régi fészek.  
A fagy már a kerítések  
barna csontját ropogtatja.

Hopp! Egy nyúl jön fülhegyezve,  
remeg, mégis jó a kedve.  
Megtorpan egy pillanatra:

káposztát lelt! Szép kereket.  
Bong a harang, majd' bereked:  
áldást mond a Gondviselő nevére.

Csodálkozik a küllő is,  
a jégbezárt Küküllő is:  
ma is meglett négy kis nyúlfi ebédje.



P. BUZOGÁNY ÁRPÁD  
**DIDERGETI  
SZÉL A  
SZARKÁT**

Havat vár, csereg a szarka,  
csizmácskát készít a varga.  
Reggeltől fagyos a szél, és  
csizmánkban bunda a bélés.

Bundás a kesztyű is rajtunk,  
és mégis dermed az ajkunk.  
Legjobb ablakból nézni,  
mikor kezd pilinkézni.

Visszhanggal vonít az erdő,  
szél játszik, a tekergő  
úgy fújja a szarka tollát,  
vacognak rajta a bolhák.



CZEINER-SZÜCS ANITA

## TÉLI GONDOLAT

Saras gondolat,  
várni a tavaszt.

Hideg képzelgés,  
havas ézengés.

Fagyos lehelet,  
lehet meredek.

Jeges áhítat,  
harang, ha hívat.

Deres sötétség,  
szeretet-éhség.

Dermedt január,  
várlak, napsugár!

BERTÓTI JOHANNA

## KÉRDÉS

Nagyobb lettem és ügyesebb.  
De hogy szebb is? Azt nem tudom.

Csúnyít kicsit talán e seb,  
ábrázatom pedig unom.

De jól bele fogok nézni  
Jácint selyemkék szemébe.

Van benne valami égi,  
és nem is kérdés, hogy szép-e.

Egyre nézem szelíd szemét,  
lássam benne: én szebb lettem?

A válaszhoz nem kell beszéd,  
hisz ő is hosszan néz engem.

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

## Hahó, ÚJ ÉV

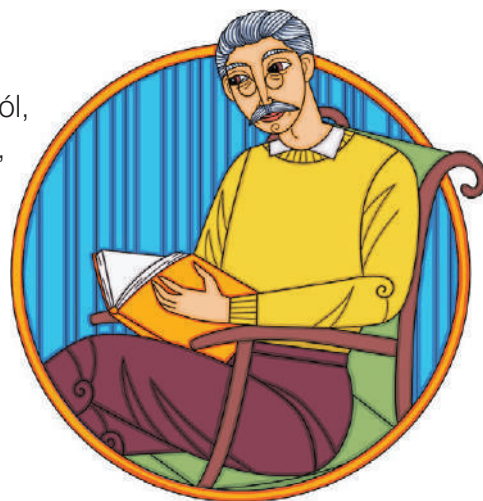
Hahó, új év,  
legyél boldog,  
hozzál nekünk  
sok jó dolgot,  
egészséget,  
békességet,  
kitartást és  
fényességet,  
örömben  
vigasságot,  
bánatban is  
boldogságot.

Szeretetet,  
együttlétet,  
az alvóknak  
ébrenlétet,  
kétkedőknek  
bölcsséget,  
szívünkbe sok  
melegséget.





MESÉK A ZÖLD FOTELBŐL. Hallottatok Öcsiről, Krisztinkáról, Vilikéről vagy Vilmos atyáról? Találkoztatok-e Szikra Ferkóval, Győzelmes Gábriellel? Róluk egy zöld fotelben ülve mesélt nagy kedvvel Méhes György író. Szerzőinket arra kértük, az ő szellemében írjanak új történeteket mindannyiunk örömére!



SZÓCS MARGIT

# A TŰZVÖLGYI REZERVÁTUM

A bűvészműtárvány

Miután Vendel bűvész elrobogott a turnéra, a társaság körbejárta a rezervátumot. Az öröket keresték, hogy Gábiel a drónnal lekösse a figyelmüket. Gondolták, azalatt a többiek bemásznak a tiltott területre, kipróbálják, hová visz a küzdőtér melletti felvonó.

A terület a vártnál nagyobb kiterjedésű volt. Ambrusék a másik irányból kerültek, mint legutóbb. Egy órát bandukoltak, mire a lelakatolt kapuhoz értek. Meglepődtek, mikor meglátták Vendel fehér Hondáját egy tölgy árnyékában.

– Miért nem ment el? – értetlenkedett Lili.

– Ezen a tanyán semmi sem úgy történik, ahogyan mondják – mondta Sára.

Megjelentek az örök. Ambrus a lányokkal elsietett, Gábiel felröptette a drónt.

Kabát ma sem volt barátságos kedvében.

– Mit téblábolosz itt? – förmedt rá Gábielre.

– Mi a rézangyal az, ott? – mutatott az égre.

– Drón. Okos repülőszerkezet.

– Ha olyan okos, lássuk, tudja-e a szorzótáblát? – vihogta Vigyor.

– Nem, de megtanulhatja. Egyelőre a fényképezéshez meg a filmezéshez ért.

– Hiszem, ha látom – mondta Kabát.

Gábiel örült, hogy a két ór bekapta a horgot. Csak rajta múlik, meddig húzza az időt.

A többiek időközben átmásztak a kerítésen, a küzdőtér mellett a felvonót nézegették.

Tegnap óta nem használta senki, a közlekedő lap a mélyben volt.

– Hogyan kell felhívni? – tünődött Hanna.

– Az aknát bélelő fémlemezen van egy gomb – mutatta Ambrus.

Hanna megnyomta a gombot, mire a felvonó halk surrogással megindult. A gyerekek izgalommal figyelték a közeledő vaslapot.

– Éppen elférünk – állapította meg Lili, és elindította a szerkezetet.

A felvonó egy föld alatti járatban kötött ki. A mélyben szinte nappali világosság fogadta őket. Álcázott világítótestek sokasága világított. Csendben lopakodtak a sétánynak tetsző alagútban. Vízcsobogást hallottak. A járat tárgult, egy kanyar után pazar látvány tárult szemük elé.

A barlang-terem bal oldalán vízesés selymezte a kőfalat. A lefolyó víz egy tavat táplált, melyben szökőkút is működött. A tó körüli sétányt virágzó fák, bokrok övezték. Itt-ott kovácsoltvas asztalkák, székek álltak. Az egyik körül halkan tereferelő társaság teázott. A mennyezetről cseppkő-képződmények csüngtek, sziporkáztak a csillárok fényében. A vízen két csónak úszkált. Az egyikben a tetkós szumós ült fürdőnadrágban, a másikban egy díszes álarcot viselő, hosszú hajú nő. A parton Vendel pakolta kellékeit, készült a produkcóra.

Ambrusék a bűvész háta mögötti falon, a fák takarásában, fejmagasságban felfedeztek egy kiugró részt. Olyan volt, mint egy erkély. Alatta, a falból kiálló kövek lépcsőként ajánlották magukat. A gyerekek felkapaszkodtak a kilátóra. Hanna egy benyúló falevelet sodort izgalmában. A levél bírta a gyűrést, teljesen ép maradt. A kislány rájött, hogy műanyagból van.

A gyerekek figyelmét úgy vonzotta a szu-  
mós, mint mágnes a szeget. Nemcsak robusztus teste, hanem arca is tetoválva volt, mintha élő maszk takarná. Fejtetőjét és gerincét pán-  
célszerű pikkelydíszt borította.

Zene szólt Vendel lejátszójából.

– Tisztelt Nézők! – csendült a bűvész hangja. – A mai produkció az átváltozások világába vezet. Alkalmuk lesz megtekinteni egy új trükköt is. Mágikus helyen állok: a lét és a nemlét határán, ahonnan bármit a semmibe veszejtek, bármit létre csalogok. Szemfényvesztő káprázatok! Kápráztató szemfényvesztések!

A közönség tapsolt.

– Lássuk, lássuk! – kiabálta a tetskós.

– Valaki adjon kezembe egy tárgyat.

Az asztalnál ülő kalapos lány leoldotta nyakáról a selyemsálat, Vendelhez vitte.

– Csiricsáré, huss! – rikkantotta a bűvész, és egy mozdulattal eltüntette a sálat.

A közönség tapsolt, a lány kacarászott.

Vendel váltott, a bűvészasztalra mutatott:

– Látnak-e valamit az asztalon? Az asztal alatt? Ugye nem? Most pedig jól figyeljenek! Csiricsiricsavargó!...

Mielőtt befejezte volna, háta mögött leszkadt az erkély. Ambrusék egymás hegyén-hátán kalimpáltak a nagy porfelhőben.

– Ááá! Óóó! – álmélkodott a közönség.

A bűvész alig bírta megőrizni önuralmát.

– He-he. Így jár az, aki elvételi a varázsigét – humorizált zavarában.

A tetskós nagyot csapott evezőjével.

– Mi történik? Magyarázatot kérek!

– Léket kapott a mágikus burok, és a fehér nyúl gyermekalakzatokban csapódott ki a nemlét masszájából – mondta a bűvész. – Azonnal eltüntettem őket. Csiribá, szedte-vette-teremtette, huss! – csapkodta pálcájával a gyerekeket, míg azok értettek a szóból, és eltűntek a kijárat felé vezető alagútban.

(Folytatjuk)

**VASS JÓZSEF rajzai**



# CZINCZIRI HÁM

Tamási Áron nyomán



Volt egyszer egy szegény ember, úgy hívták, hogy Czincziri Ábrahám. De azt mondták róla, hogy a módos Ábrahám helyett elég lesz neki a Hám. Így aztán csak Czincziri Hámnak ismerték mindenütt.

Czincziri Hámnak olyan sok gyermeke volt, hogy ami név a kalendáriumban akadt, az mind elfogyott a gyermekekre, s a vidéken már komát sem talált.

Búsult Czincziri egy darabig, aztán elindult, hátha valahol mégis találna egy embert, aki még nem komája, s esetleg megnyerhetné.

Ment, mendegélt, s hát egyszer a néptelen úton szembejön véle a halál. Gondolta Czincziri, hogy letér az útról, s valahogy eloldalog. De addig bizonytalankodott, hogy a halál már odaért.

– Jó napot, Czincziri! – köszönt neki.

Czincziri Hám szíve megborzadt attól, hogy a halál tudja a nevét, mégis jólesett neki, hogy barátságosan a nevéen szólította.

– Szerencsés jó napot! – köszönt vissza.

A halál enyhe mosollyal tekintett reá, hogy neki is jutott valakitől egy jó szó, s így folytatta:

– Látom, úton vagy te is. Mi a célod?

– Komát keresnék valahol.

– Hát azt nem nehéz találni.

– Nem is könnyű – folytatta Czincziri –, mert olyan sok gyermekem van, hogy ezen a világon immár mindenki komám lett.

Bólogatott a halál, majd a szegény ember vállára tette a kezét, s azt mondta neki, hogy nem kell csüggedni. Hát erre Czincziri nagy bátorságot vett, s így szólt:

– Ha szépen megkérnélek, te vállalnád-e?

– Miért ne! – mondta szíves szóval a halál.

No, megfordult a szegény ember, s a halál társaságában hazament. Otthon elvégezték, amit olyankor szokás, s utána nagy ünnepséget csaptak, amit gavallérosan a halál állott. Amikor pedig eljött a búcsúzkodás ideje, akkor a halál

félrevonta Czinczirit, hogy még akarna valamit. Leültek hát egy sarokba, s ott a halál elővett a tarisznyából egy hosszúkás dobozkát, ami szivárványos színű volt. A dobozkát, mint nagy ajándékot, átnyújtotta Czincziri komájának, s melléje így szólt:

– Segíteni akarok neked, s egy jó tanáccsal is szolgálni szeretnék.

S azzal kinyitotta a dobozkát, amiben nem volt egyéb, csak egy rozmaringszál.

– Mától kezdve foglalkozz gyógyítással. Ha beteghez fognak hívni, nézd meg, hogy ott állok-e a beteg fejénél. Ha ott állok, akkor mondd azt, hogy mindnyájan Isten kezében vagyunk; de ha nem állok a beteg fejénél, akkor a rozmaringszálat húzogasd el a beteg orra alatt, s attól meg fog gyógyulni.

Czincziri bólogatott, hogy köszöni, s hogy mindent úgy fog cselekedni. Amikor a halál a lelkire kötötte, hogy el ne bízsa magát, akkor nem győzött eléggé bólogatni:

– Dehogy, komám, dehogy!

Nemsokára hírért vette Czincziri Hám, hogy a hetedik faluban nagy nyavalyába esett egy gazdag báró. Czincziri betette a zsebébe a szivárványszínű dobozkát, s elindult. A kastélyban a beteg bárót pedig úgy megszállták az orvosok, hogy a közelibe férkőzni is bajosnak látszott. Czincziri egy alkalmas percben bérontott az ajtón, hogy ő gyógyítani jött. A báró intett, hogy eresszék az ágyhoz.

Czincziri odament, s hát a beteg feje mögött hiába keresi a halált. Elővette a dobozkát, s a rozmaringszálat meghuzigálta a beteg orra alatt. Egy óra múlva már talpon volt a báró, az orvosokat mind elkergette, a szegény embertől pedig azt kérdezte:

– Mit kérsz?

– Az úrra bízom – mondta Czincziri.

Adott neki a báró egy szekér cipót s egy zacskó aranyat. A szegény ember a cipót elosztotta a gyermekei között, a zacskó aranyból vett nekik ruhát s magának egy jó szürke lovat. Attól az időtől kezdve lóháton járt gyógyítani, de gyalogosan nem is győzte volna, mert úgy rákaptak az emberek, hogy folytonosan hívták. Lassacskán a jó tanácsról is megfeledkezett, mert olyanokat üzent a betegnek, hogy fohász-kodjék a védőszenhez, vagy mondjon el egy Miatyánk-ot.

Hanem messze földről egy hírnök érkezett egy királyi hercegtől, aki nagy betegségbe esett. S tisztelettel felkérte Czinczirit, hogy fáradjon el a herceghez, és gyógyítsa meg.

Czincziri felült szürke lovára még azon a napon, s elindult a célja felé. Ahogy ment volna keresztül egy nagy mezőn, hát látja, hogy az egyik mogyoróbokor mellett ott áll a halál, s mogyorót szedeget. Czincziri ügyet sem vetett a halálra, köszönés nélkül elment mellette. De amikor megérkezett a hercegi palotába, s odavezették a beteghez, hát a halál ott áll a herceg fejénél. De azért mégis elővette a rozmaringot, s egész nap huzigálta a herceg orra előtt.

De az bizony áment mondott a világnak.

No, felült szégyen-szemre Czincziri a szürke lóra, s elindult hervadozva hazafelé. Amint haladott volna által azon a bizonyos mezőn, hát látja, hogy ismét ott áll a halál a bokor alatt, s szedegeti a mogyorót.

– Jó napot, komám! – köszönt neki Czincziri. A halál intett, hogy beszélni szeretne vele.

– Elbízta magad, Czincziri Hám. A komádat nem ismerted meg, s a rozmaring becsületét is lejáratad. Ezért meg kell halnod!

– Mikor? – kérdezte Czincziri.

A halál egy tükröt vett elő, s azt mondta a komájának, hogy nézzen abba bele. A tükrőben gyertyák égtek, s a halál megmutatta Czinczirinek, melyik az övé.

– Mikor alszik el? – kérdezte Czincziri.

– Hét nap – mondta a halál.

Czincziri felült a lovára, és elment haza. Ott hon igen főtt a feje, hogy immár mitévő legyen. Gondolta, hogy keresztényi módra megadja magát, s bevárja, amíg elszakad a gyertya lángja, de gondolta azt is, hogy ha komája a halál, akkor megmutatja, hogy meg tud ő nála nélkül is halni.

S negyednapra látszólag meghalt.

Az ötödik napon a legszebb ruháiba öltöztették Czincziri Ábrahámot, kincseket aggattak reá, s a templomba állították a ravatalát. Amikor aztán a hetedik napon eljött a halál, s megtudta, hogy a komája nála nélkül meghalt, hát akkor majdnem megölte a méreg. Dühös pulyka módjára kerülgette a ravatalt, éjszakára pedig megbújt a szenteltvíz mellett, s onnét leskelődött, hogy vajon nem történik-e valami.

S szerencséje volt.

Éjfél után tizenkét rabló settenkedett elő, s mind bement a templomba. Ott a gyér világosságnál kirakták a rablott pénzt a kőre, hogy az osztozkodás megtörténjék. Közben a rablóvezér tapogatni kezdte a ravatalon a halottat, hogy a kincseket és a drága ruhákat leszedje róla.

Czincziri lapult, amíg tudott, de amikor a nyaka körül matatott már a rablóvezér, egy-

szerre és pattanva felült, s elkiáltotta magát:

– Halál a komám!

Úgy megijedtek a rablók, hogy egymást leverve futottak ki a templomból. Amikor mind kimentek, a szenteltvíz mellől előjött a halál.

– Itt vagyok, komám!

– Én is – mondta Czincziri.

A halál megbocsátotta a komájának, hogy túljárt az eszén, s Czincziri is feledést ígért a nagy szigorúság miatt. Aztán ismét komaságot fogadtak egymásnak, s ma is élnek.

De hogy holnap mi lesz, azt nem lehet tudni.



# A HÉTFEJŰ SÁRKÁNY

Egyszer volt, hol nem volt, még az Ópe-renciás-tengeren is túl, egy nagy hegy alján volt egy mély barlang. Ebben a feneketlen barlangban lakott a hétfejű sárkány. Hét undok feje volt és orrlyukaiból kénkőves tüzet lehelt. Jaj volt annak, aki barlangjának közelébe merészkedett, mert megragadta a sárkány, bevonszolta oda, és a szerencsétlen embernek attól kezdve nyoma veszett.

A környék lakói rettegésben éltek a hétfejű sárkány miatt.

Egy napon a falubeli kovácsnál kisfiú született. A kisfiú halántékán tallérnagyságú vérvörös folt volt. A kovács felesége sokat búslakodott emiatt.

Egy éjszaka éppen aludt a kovács felesége, amikor egy gyönyörű tündér jelent meg előtte.

– Sose búsulj, jóasszony, a folt miatt. Égi jel az, és annyit jelent, hogy a te fiadat szemelték ki a sárkány legyőzésére. Mire betölti a tizenhatodik évét, ő lesz az ország legerősebb és leg-

ügyesebb embere, és elmegy majd, hogy megmérkőzzék a hétfejű sárkánnyal.

Hej, ezután búsul ám csak igazán a kovács felesége. Mert hogyan is hihető az emberi észszel, hogy közönséges, anyaszülte halandó megmérkőzzék az irtózatos sárkánnyal.

Telt-múlt az idő, s a kovács fia betöltötte tizenhatodik évét. Ekkor szülei elé állt, és így szólt:

– Isten fizesse meg jószágukat. Nekem többé a szülői házban nincs maradásom. Elmegyek, hogy megöljem a hétfejű sárkányt. Ha mához tizenhárom napra ez a fa itt, a házunk előtt vérezni fog, abból megtudja, édesanyám, hogy én nem vagyok többé a világon. De ha mához tizenhárom napra ez a fa újból rügyezik, akkor nemsokára visszatérek a sárkány hét levágott fejével.

Hej, sírt-rítt szegény édesanyja, hamuban sült pogácsát tett a fia tarisznyájába, az pedig elindult a hétfejű sárkány legyőzésére.

Ment-mendegélt, míg az erdőig nem ért. Se kardja nem volt, se pajzsa. Hogyan kezdjen hát pusztá kézzel a sárkány megöléséhez? Amint



CSEH KATALIN  
TÉLVARÁZS

Kékellő, lenge kelme,  
hófelleg hűvös selyme,  
csöndablakból figyeled:  
zúzmaragyöngysor pereg.

Pereg zúzmaragyöngysor:  
csodálod csöndablakból,  
beleng hűvösség selyme,  
lenge, kékellő kelme.

az erdő széléhez ért, egyszerre csak így kiáltott  
a magasból egy hang:

– Megállj!

A fiú megállt. Azon nyomban egy nagy kard  
hullott le a magasból, és lába előtt hegyével a  
földre fúródott. Csak még egy lépést kellett  
volna a fiúnak tennie, és menthetetlenül ketté-  
szeli őt a lezuhanó kard.

Kihúzta a kardot a földből, a penge csak  
úgy szikrázott a nap fényében. Van, lám, már  
kardja a sárkány legyőzésére.

Hát amint továbbmegy, egy bokron mit pil-  
lant meg? Semmi mást, mint egy tündökletes  
szép aranypajzsot.

Így fölfegyverkezve a fiú egyenesen a sár-  
kány barlangjához ment, ahol mindenféle em-  
bercsontok mutatták a szörnyeteg közelségét.  
A sárkány éppen aludt, csak úgy zengett a bar-  
lang a szörnyeteg horkolásától.

– Hej, te sárkány, ébredj! – kiáltott a fiú.

– Hú – ordította hangosan a sárkány –, ki  
merészeli az én álmomat háborgatni?

– Azért jöttem, hogy levágjam a hét fejedet  
– mondta a fiú.

– Majd leharapom én a tiedet – harsogta a  
sárkány, és tüzet fújva a fiúra rontott. No, most  
mizlikbe szaggatja őt.

Az ám, de a fiú félreugrott, és egyet suhin-  
tott kardjával, hát a sárkány első feje a porba  
hullott.

Folyt már a sárkány fekete vére, de újra és  
újra dühösen a fiúra rontott, az pedig mindig  
félreugrott és levágta a sárkány egy fejét. Már  
hat feje hullott a sárkánynak a porba, de a fiú  
karjai kezdtek elfáradni. És mikor hetedszer tá-  
madt a sárkány, úgy látszott, mégis csak ő ma-  
rad győztesen.

Ekkor azonban a nap verőfényesen tündö-  
kölni kezdett az aranypajzson, a sárkány szeme  
megkáprázott, és a fiú kardjával lenyisszantotta  
a sárkány utolsó fejét is. A kifreccsenő sárkány-  
vér egy cseppje éppen a fiú halántékára frecc-  
sent, és csodák-csodája, egyszerre eltűnt ar-  
ról a veres folt.

Összeszedte a sárkány hét fejét, és elindult  
hazafelé. No, volt nagy öröm, amikor megérke-  
zett az elveszettnek hitt fiú, a király mindjárt  
neki adta országa felét, amiért megszabadította  
a pusztító sárkánytól.

Legjobban azért persze mégis csak a fiú  
édesanyja örült.

# EGY RÉGI DISZNÓVÁGÁS

1. rész

Négyévesforma lehetett a kislány, amikor a család vásárolt nagy titkosan egy malackát, a nagytata kiterjedt kapcsolatainak és leleményességének köszönhetően. A kis süldő egy ismerősük tanyáján nevelkedett és kerekedett, disznótársával együtt.

Csaminak nevezték el őt, s ettől fogva az egész nagycsalád neki gyűjtötte az ételmaradékokat. Minden, ami a tányéron megmaradt vagy a hűtőszekrény hátsó részében felejtődött a kislábosban, ment bele a nagy kék moslékosbödönbe – amivel aztán a nagytata hetente kétszer kibuszozott a városukhoz közeli faluba, ahol a disznót tartották.

Azokban az időkben kevés volt az eledel, nemigen volt pazarlás – így a moslék is csak lassacskán gyűlt. De a kislány tudta, hogy a kisdisznót fogja táplálni az elemózsia, ezért olykor szándékosan otthagytott két-három falatot a tányérján, csakhogy legyen mit ennie a szegény párának... Már alig várta, hogy lássa, növekszik-e rendesen a süldő, akiről csak nagymamája és nagytatája

elbeszéléséből kaphatott híreket. Gyakran ábrándozott jövőbeli találkozásáról a távoli kedvencsel – akinek a meséltek szerint kis fekete „lajbija” is volt: egy fekete sáv a malac hátán, éppen a lapockájánál, mintha elegáns bolerót hordana, amiből kikandikálnak fehér mellső lábai.

A malacot azonban titokban kellett tartani, különben az állam elorozta volna Csamit: így ment ez azokban a zűrzavaros időkben, a kislány gyerekkorában. Ő sem beszélhetett róla senkinek – szavakkal legalábbis. De számtalanszor lerajzolta az általa elképzelt malackát, egész füzetre való színes képet festett róla: amint kint legelészik kis mellénykéjében a virágos réten, gondtalanul és önfeledten, körülötte pillangók és kismadarak röpködnek. Vagy ahogy egy fényes fémtányérról jóízűen megeszi a finom falatokat, amiket a kislány félretett neki – vagy pedig társaival bukfencezés közben tetten érve, a tanya rendezett, tágas udvarán.

A kislány nem tudhatta, hogy mindez igen csak szivárványos elképzelés: Csamit a valóságban egy szűk ólrészben tartották, több sertéstársával összezárva. És mindannyiuk sorsa meg volt pecsételve...





Lassan elérkezett a nagy nap, amikor szemtől szembe találkozhatnak – ám a kislány nem tudta, hogy disznóvágásra mennek, mint ahogy azt sem, mi az a disznóölés. Hogy is tudhatta volna? Arasznyi hó hullott előző este, ő pedig nagy izgalommal nézett a téli kaland elébe! Amikor édesapja hajnalok hajnalán felébresztette, nem huzakodott, nem kunyerált még öt percet: azonnal kipattant az ágyból és felöltözött – máris indulásra készen állt. Alig várta, hogy meghempereghessen a puhaprémű hóban – és alig várta, hogy megvakargassa a kismalacot a lajbijánál... Még egy karamellát is előkészített a disznónak, amit hetek óta tartogatott a nagy találkozásra...

Amikor kiértek végre a tanyára a sűrűn behavazott, autóval nehezen járható utakon, még mindig alig pirkadt.

A kislánynak még ott volt a szemében az álom, de hősiesen állta a sarat – lelkes kíváncsisággal várta az új kaland fejleményeit. Majd alszik máskor!

Ám amikor beérkeztek a nagykapun, disznósvítás fogadta őket. Merész ötlet volt egy kisgyereket odahurcolni – de a szülők úgy gondolták, hadd nevelődjön gyermekük az életre már kicsi korától.

A tanyaudvar sem épp olyan volt, mint ahogyan a kislány az előző hónapok folyamán ábrándosan elképzelte – egyáltalán nem kellett rendezett hatást: szűk volt és átláthatatlan. Egyik oldalon kis tűzhely, odébb egy viaszosvászonnal leterített hosszú asztalon óriási lábosok, húsőrők, mindenféle kések és egyéb furcsa eszközök, amiket a kislány megnevezni sem tudott – de nem is nagyon törődött ezzel. Még pilinkélt a hó, lassacskán egészen világos lett.

(Folytatjuk)

**DARVAY TÜNDE** rajza



# KORCSOLYA

Olyan hideg van, hogy még a tó is befagyott! – kiáltott Bandika.  
– De süt a nap, lehetne korcsolyázni  
– mondta Bemike.

Bár késő délután volt már, jó ötletnek tűnt, hogy kimenjenek a tóra. Biztosan befagyott a nagy hidegben. Felszerelkeztek, nekiöltöztek. Bemike felvette kedvenc sapkáját, Bandika elvette balkezes hokibotját. Marion vállára vetette élelten korcsolyáját, amelyiken itt-ott már a rozsdá is megjelent, Eugénia nem vett kabátot, csak egy hatalmas, vastag, narancsszínű pulóvert.

Elindultak. Beugrottak Mánya bácsihoz, aki a régi, nagy köszörűjén megfente Marion korcsolyáját. Mikor megérkeztek, Bemike tiszta erőből hatalmas követ dobott a jégre. A jég meg sem mukkant, nemhogy megrepedt volna. Odament a csapat a kőhöz. Bemike még beljebb dobta. Még annyi sem történt, mint korábban. Bandika ünnepélyesen kijelentette, hogy a jég elég vastag, és egy seprűvel a kezében munkához látott. Hólapáttal és seprűvel seperc alatt eltakarították a hóréteget a jégről.

Jó, vastag sávot pucoltak meg a hótól, majd szép, kör alakú pályát formáztak. Középen meghagyták a havat, ott úgysem akar senki korcsolyán csúszni. A pálya kicsit göcsörtös volt, a jég bizony nem volt tükörsima. Nem igazán törődtek ezzel.

– Így viccesebb korcsolyázni, mint a sima jégen – kacagott Eugénia.

Köröztek sebesen a jégen, kicsit ütögették ide-oda a korongot a hokibotokkal. A félrelapátolt, elsöpört hóból mindegyik gyerek nagy hóembert készített. Bemike kitalálta, hogy a hóemberek fejére kössenek sálát, és arra tegyék a telefonjaikat, égő lámpával. Így, a telefonok fényében korcsolyáztak a rögtönzött korcsolyapályán. Bemike újabb ötlettel állt elő.

– Játsszunk csapatban, egymás ellen!

Mindenkinek tetszett az ötlet. De kik lesznek a jobb csapatban, és kik, mondjuk, az igazi csapatban? Ezen összevesztek, nem tudtak megegyezni. Bandika levette a korcsolyáját, és bakancsosan, ide-oda csúszkálva járkált a jégen, mérgében, hogy nem kezdhetik a játé-





kot, pedig mindjárt itt az éj. Nagy volt a veszedés.

A hold rég fent járt az égen, épp telihold volt. Ahogy ott vitatkoztak, tetőtől talpig feketébe öltözött alak jelent meg, maszkban és védőszemüvegben. Olyan gyorsan korcsolyázott, hogy alig tudták követni. Eltűnt a szemük elől.

Ki lehet? Ahogy tanácstalanul egymásra néztek, ködfoltot láttak, előbukkant belőle szélsebesen korcsolyázva a feketébe öltözött alak. Most már látták, hogy seprű van nála. Mindenki a szerszámok felé fordult, de semmi sem hiányzott. Neki más seprűje volt, zúzvara hullt belőle. És amihez csak hozzáért az a zúzvara, nyomban megfagyott. Nagyon megijedtek.

Tanakodtak, hogy mit csinálhatnak. A fickó ismét megjelent, olyan sebesen cikázott, hogy szem elől tévesztették, és keresgéltek, mint a korongot a jégpályán, amikor valaki nagy erővel elüti, és az össze-vissza pattog. Hallották, ahogy a korcsolyája csikorog a jégen, de csak a nyomait látták, őt magát nem. Feltűnt, a korcsolyája villant a szuperhold fényében. Mindenkit elvakított a nagy fény, aztán látták egy pillanatra, majd eltűnt, mintha lékbe esett volna, és újból felbukkant.

Kirázta őket a hideg. Még Eugénia is didergett nagy, narancsszínű pulóverében. De tud-

ta, hogy hógolyóval bármelyik hóember fejéről leveri a repedt fazekat. Ha elkaphatnám, véget vehetek az egésznek – gondolta. Hógolyót gyúrt. Marion a frissen megfent korcsolyával közelített az ismeretlen felé. Mindenki tudta, hogy Marion korcsolyával gyors, mint egy repkedő madár. Már-már utolérte a fekete ruhás alakot. Az alak meglepődött, megtorpant, megbotlott. Nekiesett Bemike hokibotjának. Bemike egyszer egy egész hóembert megtartott hokiboton, olyan biztosan állt rajta a keze. Most is erősen tartotta. Az idegen nagyot nyekkent, elterült a jégen. Aztán felugrott, menekülni próbált. Bandika, aki egyszer olyan erősen ütötte ki a korongot, hogy azt soha senki többé meg nem találta, nekiveselkedett, és nagyot suhintott. A korong a fekete ruhás alak seprűje felé repült. Ahogy Eugénia hógolyója is. Nagy recsenés hallatszott, és az idegen eltűnt. A gyerekek a helyén csak egy fekete sálat találtak, abba belegabalyodva a hokikorongot.

A váratlan kalandtól kipirultan indultak haza. Sose gondolták volna, hogy ha összevesznek a jégen, abból ilyen meccs adódik. Végül mégis kiderült, milyen csapatban játszani. Még szerencse, hogy ők jöttek ki jól a buliból!

# KÓSZABÓRSA TANODÁJA – NYELVEK, KULTÚRÁK

## KANADA

Hey! Hello! =  
Hahó! Szia!



Az észak-amerikai földrészre, a 10 000 km<sup>2</sup>-nyi Kanadába utazunk. -25°C fok is lehet, vastagon felöltözünk. Az országot az Atlanti-, a Csendes-óceán és a Jeges-tenger veszi körül. Az Amerikai Egyesült Államoktól 9 000 km, Alaszkától 2 500 km hosszú szárazföld választja el.

A mindkét ország felől bejáratos Haskell könyvtár gyermekrészflegének padlóján csik jelzi, hol a határ, ami áthalad Stanstead és Beeble Pain városokon. Itt a szomszédok csak határátlépés után jutnak el egymáshoz. A világ második legnagyobb országa hat időzónát fog át. Ha Torontóban reggel 9-et mutat az óra, Vancouverben már dél van.



Kanada 70%-a lakatlan. Legtöbbben délen élnek. A jegesmedvék is vándorolnak, a Hudson-öböl befagyott vizén kelnek át. Kanadában található az 5959 méteres Mount Logan csúcs és a világ erdőinek egyharmada. A 30 000 jégvájta tó közül a Medve-tó, a Great Bear Lake a legnagyobb. A fossziliákban gazdag Dinoszaurusz Tartományi Park világörökség, akárcsak a Sziklás-hegységben az 1885-ben alapított Banff Nemzeti Park.

Az Icefields (Jégmezők) Parkúton türkizkék tavak, vízesések, kanyonok, gleccserek várnak, a kanyargós ösvényeken grizzlyt, fekete medvét, pumát, wapitit, prérifarkast, tarajos sült, hódot láthatunk. Felettünk keselyű-féle, fehér fejű rétisas vagy kanadai lúd szállhat. Ezt a területet a Nakoda indiánok lakták, és 1882-ben a vasútépítő munkások fedezték fel. Az északi kopár tundrák után mohás, zuzmós gyepeken haladunk, lombhullatók és fenyőfélék, mogyoró-, áfonyabokor, kanadai tiszafa, míg délen a préri pázsitfüvei és mocsarai közt bóklászunk. Itt gabonát termesztenek, máshol a föld gyomrából bitument, alumíniumot, nikkelt, kobaltot, drágaköveket és gyémántot bányásznak.



Kanada fővárosa 1857-től az egymillió lakosú Ottawa, bár Torontó, Montréal és Calgary is népe-sebb. Ezt a kérdést Viktória királynő döntötte el, mert akkor Kanada az angoloké volt. Felkeressük a parlament neogótikus palotáit, a Háborús Múzeumot, a rekonstruált indián falut. Nem várunk a hó és jég miatt késő buszra, hanem a befagyott Rideau-csatornán korcsolyázunk. Vancouverben a kilátópontról nézünk le. Torontó 553,3 méteres CN-tornyának 342. méterén üvegpadlón lépke-dünk, lábánál pedig akváriumot látogatunk, ahol a Dangerous Lagoon mozgó járdás üvegalagútban cápák, ráják és teknősök úsznak mellettünk. Montréal a franciáké volt, ezért az 1705-ben épített múzeumban korhű kosztümbe öltözött színészekkel időtazunk.



Az erődített Ó-Quebecben betérünk a legrégebbi kőtemplomba, a Notre-Dame-des-Victoires-ba. Macskaköves utcákon sétálunk, a varázslatos Petit-Champlain kerületben nyüzsgünk. Betérhetünk a jéghotelbe, mely 30 000 tonna hóból és 500 tonna jégből épült. Itt nyáron fürdőkádakkal versenyznek a Nanaimo Marine fesztiválon. Télen a jégkorong népszerű, a *lacrosse* pedig a legrégebbi csapatsport, ökölnyi méretű tömör gumilabdát kell passzolgatni, és kapura löni egy hálós ütővel. E harcias játék mellett a kanadaiak fedték fel a géptávirót, az ananászos Hawai-pizzát, a Java programozási nyelvet, a karton tojástartót, a kerozint, az inzulint. Náluk nincs kerítés, a kutyák is a lakásban élnek. Az utcán madár csipogás vagy kisdallam szól, ha zöldre vált a lámpa, és a merőleges zebrák eltérő hangon jeleznek, így segítenek a tájékozódásban.



Az eszkimók Nunavut tartományában medve alakú a rendszámtábla. Ők az őshonos amerikaiak után kerültek ide, majd jöttek a vikingek, 1534-ben a franciák és 1670-ben a britek. Kanada csak 1867-ben lett független. Sok európai és ázsiai költözött ide. Az ország háromnegyede keresztény, 16%-a nem vallásos. Kanadában 200 nyelvet beszélnek, az angol és francia a hivatalos. Mindenhol vannak francia és angol tannyelvű iskolák, ahol a gyerekek minden évben osztályt és tanárt váltanak, és megtanulják, hogy nem vagyunk egyformák.



### Első osztály

Francia nyelvet beszélőknél: **la première année du primaire**  
Angol nyelvet beszélőknél: **grade one**

A 70 kanadai őslakos nyelv közül már csak a *krí*, az eszkimók nyelve, az *inuktitut* és az *ojibwe* nyelv élő. Azzal is próbálkoznak, hogy az elfeledett nyelveket újratanítsák. Az ősi kultúrákkal a Pow Wow-on ismerkedünk, ahol zenével, tánccal ünneplünk.

*Tourtière*-t vagy *poutine*-t eszünk, gyömbéres italt kortyolunk. Megtudjuk, hogy *Krisztus fülei* itt sült szalonna, a hódfarok pedig lángos.

**tourtière (túrtier) = húsos pite**  
**cipaille (cipájj) = húsos-zöldséges pite**  
**poutine (putin) = sajtos, mártásos sült krumpli**  
**oreilles de Christ (orejj dö kriszt) = sült szalonna**  
**beaver tails (bívör téjlsz) = hódfarok**



Száz éve született Winnipegben az a Winnie-mackó, akit a katonák Európába vittek a londoni állatkertbe, és amelyért A. A. Milne kisfia is rajongott. Ez inspirálta Milnét, hogy megírja *Micimackó történeteit*. Lacy Maud Montgomery a Zöld Oromban élő Anneról, a Szürke Bagoly néven indiánnak beállt író pedig a két hódról mesél. Ha ezeket és a meséskönyvet is elolvastuk, Naomi Klein könyvéből megtudjuk, hogyan változtassunk meg mindent, hogy jobb világban élhessünk.

**Kanada zászlóján miért pont a juharfa levele szerepel?**

Összeállította: BERKI TÍMEA

# ÉPÍTETT ÖRÖKSÉGÜNK

## A DEGENFELD CSALÁD ERDÉLYI KASTÉLYAI

A gróf Degenfeld Schonburg család erdélyi története pompás lakodalommal indul. 1800. október 8-án a németországi Maximilian Degenfeld feleségül veszi a kendilónai gróf, Teleki Ádám lányát, Annát. A férj, akit ezután Miksának neveznek, 1766-ban született. Katona, majd császári tanácsos és a szatmári Erdőszádán épít kastélyt. 1816-ban meghal. Özvegy felesége három fiúkat magyarnak, reformátusnak neveli, nemes pártfogói lesznek az egyháznak. Ottó és Imre Magyarországra házasodik, Pál Erdőszádát örököli, amely elpusztul az idők során. Áll viszont a birtokhoz tartozó hadadi kastély, amely jelenleg a család tulajdona, de a református egyház használja.



Hadad



Bályok

A család Bihar megyei bályoki kastélyát gr. Károlyi Tibor és felesége, Degenfeld Schonburg Emma építteti 1896-ban, és várszerűvé alakíttatja. Az épület 1940 után a Károlyi családé, akitől a román állam veszi el. Gabonaraktár, majd a kerti termálvíz is használó gyógyszálló lesz. Ma elhagyottan áll az egykori nagy ebédlő, a szalon, a vadászterem, a gróf dolgozószobája, az emeleti háló-, gyermek- és vendégszobák, a második emeleten nevelő-, tanuló- és kézimunka-szobák. Két eredeti kandalló éli itt túl a családot. A kastélyt körülölelő hatalmas arborétum végében a főbejárat bástyáihoz

kapcsolódnak a régi istállók, kocsiszín, kocsimosó, lovászlakok. Nem messze vadászterület húzódik, melyen napjainkban fontos hazai és külföldi politikusok, üzletemberek vadásznak.

Marosvásárhelytől 40 km-re, Kutyalván sarjad új ága a Degenfeld családnak a fent említett esküvő után. Előtte, a XVII. században itt Pekry Lőrinc építtet udvarházat, amelyben a kuruc tábornok felesége, a költő Petróczi Kata Szidónia is többször időzik. Lányuk, Pekry Polixénia Dániel Istvánhoz, a nevet is öröklő Polixénia unokájuk Wesselényi Istvánhoz, Mária dédunokájuk Teleki Ádámhoz megy feleségül, és mindegyikük ezt a birtokot kapja hozományul. Így jár Teleki Anna is 1800 októberében.



Férjével, Degenfeld Miksával új kastélyt épít, amelyet fiúk, Ottó örököl, aki Szirákon lakik ottani kastélyában. Unokájuk, Degenfeld Lajos két szárnyal toldja meg az épületet, timpanonos portikuszt épít eléje, amelyen a család öntöttvas címere látható. Nagyszalon, pipázó, társalgó, vendégszobák várják itt majd fiát, aki Kutyalvára költözik. Degenfeld Kristóf modernné varázsolja a kastélyt és a gazdaságot. Hatalmas, téglából emelt víztorony látja el vízzel az épületet, amelyet üvegházak és szép park vesz körül. Fia, István családját a kommunizmus idején, 1949. március 2-ről 3-ra virradó éjjel innen kitelepítik, sok más nemes családhoz hasonlóan. A Marosvásárhelyre kényszerült család kutyalvi otthonában gabonaraktárat, polgármesteri hivatalt, könyvtárat és rendőrséget nyitnak. Bent csak néhány kályha marad meg, a gazdag könyvtárnak, bútoroknak lába kel.



◀ Kutyalva,  
◀ kastélybelső  
◀ és víztorony

A Degenfeld család 1990-ben elhagyja Romániát, visszatér Németországba, de ifjú Degenfeld István visszaigényli a román államtól a kastélyt. A birtokot, földeket nem kapja meg, ezért egyelőre nincs miből felújítani. Az utóbbi években számos kastélynapot szerveznek ide a fiatal nemesek, amelyekre a család tagjai, Degenfeld Schonburg Péter és húga, Zsuzsanna is hazautaznak. A látogatható épületben családfa, címerkiállítás, régi fényképek idézik az erdélyi nemesség száz évvel ezelőtti életét. A pincében a kitelepítést és a kényszerlakhelyek körülményeit bemutató tárlat, szabadulószoza vár bennünket.

◆◆◆◆◆  
**Milyen nyelvű a család címerének felirata, és mit jelenthet?**

**Összeállította: BERKI TÍMEA**  
**Illusztráció: STARMÜLLER BORÓKA**



# SZAMÁRKÖHÖGÉS

Egyszer, egy hideg, téli napon megfáztam. Folyt az orrom, köhögtem, a lázam felment, a kedvem elment. Édesanyám orvoshoz vitt. Az megvizsgált, és megnyugtatót, hogy az influenza tünetei jelentkeztek rajtam. Naponta kétszer apró tablettát kellett, hogy lenyeljek. Gyógyteát ittam, torokpirulát szopogattam. Azt hittem, hamar helyrejövök. Tévedtem. Már nem voltam taknyos, a lázam lement. A köhögés azonban nem múlt, sőt, egyre ijesztőbb lett. Visszamentünk az orvoshoz. Fül-orr-gégészhez küldött.



– Szamárköhögésed van – mondta a füldoktor bácsi.

Megrémültem. Az volt az érzésem, nemsokára szamárrá változom. Kórházba kerültem, antibiotikumot kaptam. Otthon még sokáig lábadoztam, mert igencsak legyengültem. Eleinte senki sem látogatott, a betegségem fertőző volt. Néhány hét után már nem jelenttem veszélyt. Janka, padtársam és legjobb barátnőm elhozta a füzetét, hogy bepótoljam a tananyagot. A tanító néni is eljött, és szóban vagy írásban feleltetett, így végül befejeztem a tanévet.

Hosszúra nyúlt betegeskedésem miatt az iskolai szavalóversenyen sem vehettem részt, pedig titokban Petőfi Sándor-versssel készültem. Korábban első díjat nyertem, Janka akkor második lett. A verseny másnapján eljött, és boldogan mutatta az oklevelét:

Halász Janka  
IV. B osztályos tanuló  
I. helyezést ért el  
a Száll a madár ágról ágra  
Iskolai Szavalóversenyen

Mielőtt elment, a fülembe súgta:  
– Most végre én lettem az első, nem kellett attól félni, hogy megelőzől.



Sírtam. Nem hittem el, hogy pont ő mond ilyet. Teltek a hetek, megerősödtem. Megjött az étvágyam, a kedvem. Sétálni készültünk nagymamámmal, aki ápolt betegségem idején. A kisvárosból, ahol élt, hónapokra hozzánk költözött. Szóval, éppen útra készen álltunk, amikor megjelent Janka.

– Ezt neked hoztam. Ne haragudj! – mondta. Kék selyempapírba göngyölt dobozt tett az asztalra, és elviharzott.

Tudjátok, mi volt benne? Janka szalvétagyűjteményéből három különböző színű és mintázatú szalvéta, amelyeket annyira szerettem volna megkapni, de Janka is szerette őket, képtelen volt lemondani róluk. Cserét is felajánlottam, hiába. Most itt voltak, nem hittem a szememnek! Az almazöld szalvétán pincacsok, a citromsárgán lila pillangók, a tintakéken aranycsillagok voltak. A szalvéták között találtam egy simalapú füzetből kitépett lapot. Ez állt rajta, a Janka kézírásával:



Füredi Luca barátnőm  
kitartása, türelme és  
betegségének legyőzése jutalmául  
I. díjban részesül

A lap széleit sok-sok színes virág ékesítette. Nem tudtam megszólalni. A dobozt az éjjeliszekrényembe tettem. Aztán sétálni mentünk nagymamával. Az éjjeliszekrény most is megvan, benne az ajándékkal. A kézzel írt oklevél megsárgult, a szalvéták színe fakulóban, de gyönyörködni még mindig lehet bennük.

# JAVULJ, JOBBULJ

– *Jó az Isten, jót ad...* Talán ráismertek Petőfi versére, de én most nem az *Anyám tyúkját* mondom el nektek – kezdte januári szómeséjét *tanapó* –, hanem újévi jókívánságomat: csupa *jót* adjon a *Jóisten* az új esztendőben.

Bár a közmondás arra int, hogy *a jóból is megárt a sok*, itt bizony lesz *jó szó jócskán*, hiszen épp róla mesélek ebben a hónapban.

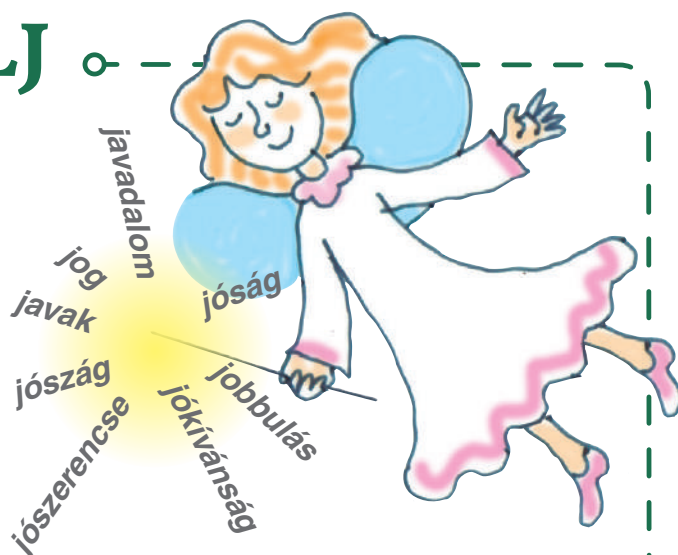
A *jó* egyik legősbibb, legapróbb és legtermékenyebb szómagocskánk. Teleírhatnám vele az egész Napsugárt, mégsem sikerülne felsorolnom még a *legjavát* sem számtalan származékának, fiának-lányának-unokájának.

Sőt azt sem vállalom, hogy a *jó* szótó összes jelentésárnyalatát felvillantsam, hiszen nemcsak az *Isten*, az *anya*, a *barát jó*, hanem az *ebéd*, a *focista*, a *levegő*, a *tanács*, a *szív*, az *idő* is.

Nem kell sokat spekulálnunk, hogy a *jóság*, *jóságos*, *jóvá tesz*, *jobb*, *jobbít*, *jobbító*, *jobbkezes* származékokban felfedezzük a *jó* szógyököt. De ahhoz, hogy rájöjjünk: a *javít*, *javak*, *javasol*, *javadalmaz* is a *jó* töből származik, tudnunk kell, hogy a *jónak* van *jav-* alakja is.

Ha valakinek a *javát* akarod, vagyis *jót* akarsz neki, az még a *jó* alapjelentésével azonos, de a *javak* tulajdont jelent, ami *jó*, ha van, de galibát is okozhat: ha túl sok *javad* van (gazdag vagy), sok az irigyed, veszélyben az emberséged, ha túl kevés *javad* van, szegény vagy, nélkülözöl.

*Bú! Röf! Háp! Sípok, trombiták: víg zenével így köszönt e díszes társaság.* – Szabó Lőrinc



*Falusi hangversenyében* vidám ricsajjal vonul a *jószág*, s most már nemcsak a gazda, hanem ti is tudjátok, hogy *jó*, ha van elegendő *jószágod*, állatod, földed.

*Jogot* a népnek, követelte Petőfi, *jogart* a királynak, kiáltják a királypártiak. Ti pedig már kitárlátok, hogy a *jog*, *jogar*, *jogász*, *jogos*, *jogosít*, *jogosítvány* szavunk is a *jó* töből származik.

– *Javaslom*, hogy aki boszorkánynak hiszi a *javasasszonyt*, gonosznak a *jóst*, ne felejtse el, hogy ezek a szavak is a *jóból* hajtottak ki – szólalt meg *jóságosan* egy *jótét lélek*.

A *jótündér* varázspálcájával *jókora* kört rajzolt a levegőbe:

– Ekkora legyen a szeretet, a *jóság* bennetek. *Jóegészség*, *jószerezse* kísérjen. Hibáitokat *jószándékkal* tegyétek *jóvá*, *javítsátok ki*: *javuljatok meg*. Ha betegek vagytok, gyógyulást, *jobbúlást* kívánok. A hibázó *javuljon*, a beteges *jobbúljon* az új esztendőben!

## SZÓLJ, SZÁM!

1. Mit jelentenek az alábbi szólások, kifejezések? **Kenyere javát már megette, hátra van még a java, jót húz az üvegből, jókat nevtünk, vitéz a javából, épp javában táncoltak, jóra fordul, jóra való, jótáll.**

2. Fejezzétek ki egyetlen szóval: **jó útra tér, jó modora van, jóban vannak, javul az egészsége, legyőzi hibáit.**

A megfejtéseket honlapunkon közöljük:  
[www.napsugar.ro/category/megfejtések](http://www.napsugar.ro/category/megfejtések)



**E havi díjazottaink: Csonta Ágnes, Csíkcsicsó; a gyergyószentmiklósi Vaskertes Iskola III. A osztálya; a marosvécsi kisiskolások.**

**HAVONTA  
ÉS ÉV VÉGÉN  
DÍJAKAT  
SOROLUNK KI!**



# ILYEN A SPORT HÚHÓ A HÓBAN

MÜLLER KATI rovata



A téli olimpiát, akárcsak nyári nagytestvérét, négyévente rendezik. A kettő között két év az eltolódás, így kétévente drukkolhatunk az olimpikonoknak hol nyári, hol téli környezetben. Az egymásba fonódó öt, különböző színű karika a téli olimpián is az öt kontinens egységét, a népek közti barátságot jelképezi. Idén februárban rendezik a 25. téli olimpiát.

Az első téli olimpiát az első nyári után csaknem 30 évvel rendezték. A téli olimpián jóval kevesebb sportág szerepel, bár az évek múlásával folyamatosan nőtt a versenyszámok, a résztvevő országok, a versenyzők és a nézők száma is.

A rendezvények sikeres lebonyolítása sokkal inkább függ az időjárási és földrajzi tényezőktől, mint a nyári olimpiák esetében. 1964-ben Innsbruck-ban a hóhiány és az enyhe idő, 1984-ben, Szarajevóban pedig a hirtelen leesett hatalmas hómennyiség okozott gondot. A New York állambeli, alacsonyan fekvő Lake Placid-ben kétszer is szerveztek téli olimpiát. Első alkalommal vasúton szállították a havat a színhelyre, a második olimpián pedig a kor akkori legkomolyabb hóágyúparkja biztosította a megfelelő hóréteget a sípályákon.

Míg a nyári olimpiák pár kivétellel fővárosokban zajlanak, addig a télieket többnyire hegyvidéki üdülőfalvakban

## A HÓNAP KÉRDÉSE

Melyik téli olimpiai helyszínre kellett vasúton havat szállítani?

rendezik. Az éremtáblázat élén rendszerint azok az országok szerepelnek, ahol jellemző a zordabb, hosszabb, hódúsabb, jegesebb tél.

Az idei olimpia Olaszországban, két helyszínen zajlik, Milánóban, illetve Cortina d'Ampezzo nevű alpesi városkában. Milánó a jeges, fedett pályás eseményeknek ad otthont: műkorcsolya, jégtánc, gyorskorcsolya, jégkorong és curling, míg Cortina d'Ampezzo a szabadtéri, havas, illetve lecsúszó versenyszámok helyszíne lesz.

Sári örömmel fedezte fel a versenysportok között kedvencét, a szánkót. Ez az olimpián kicsit más, mint a közeli domboldalon. A versenyzők szánkójukhoz lapulva keskeny jégcsatornán csúsznak le akár 150 km/órás sebességgel. Azért legközelebb Sári is kipróbálja, milyen hanyatt fekvve suhanni a könnyen csusszanó szánnal.

Gyuri összehasonlító táblázatba foglalta a téli és nyári olimpiák különféle adatait.

|                            | Nyári olimpia            | Téli olimpia                  |
|----------------------------|--------------------------|-------------------------------|
| <b>Első rendezvény</b>     | 1896, Athén, Görögország | 1924, Chamonix, Franciaország |
| <b>Helyszínek</b>          | főváros                  | hegyvidéki üdülő              |
| <b>Résztvevő országok</b>  | 206 (2024-ben)           | 93 (2026-ban)                 |
| <b>Résztvevő sportolók</b> | 10000                    | 3500                          |
| <b>Sportágak száma</b>     | 32                       | 15                            |
| <b>Versenyszámok száma</b> | 300                      | 80                            |
| <b>Legújabb sportág</b>    | breakdance               | sialpinizmus                  |

## HARMADIKOSOK, FIGYELEM!

Sportoljatok a Napsugárral! Nevezetek be a Napsugár Öttusa Bajnokságra! A nevezés feltétele: a sportrovat kérdéseire beküldött legalább 3 válasz. A válaszokat a naps.sziv@napsugar.ro címre várjuk, de postázhatjátok, vagy odaadhatjátok terjesztőinknek is 2026. január 31-ig.

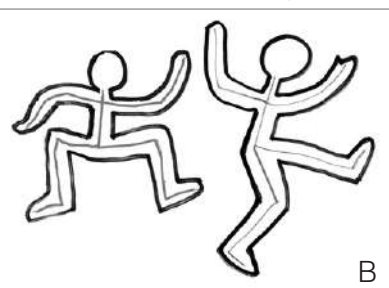
# MASZAT MŰVÉSZ MŰHELYÉBEN NYUGHATATLAN GYEREKEK



Rajzolj egy papírra öt pontot. Ebből a barátod úgy rajzoljon emberalakot, hogy minden pont benne legyen. Az egyik pontnál legyen a feje, egy-egy pontnál pedig a karja, lába. (A) Ez jó játékötlet, ha unatkoztok, vagy várakozni kell. Maszat Művész felhívásához figyeljétek meg Keith Haring, amerikai pop-art és graffitiművész táncoló emberalakjait. Legegyszerűbben úgy rajzolhattok mozgásban levő alakot, ha először pálcikaembert rajzoltok, majd a vonalakat körberajzoljátok. (B)

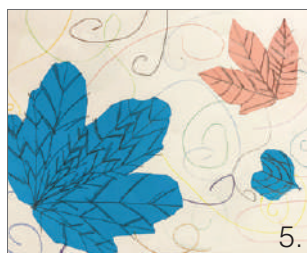


◆◆◆◆  
Keith Haring  
(1958–1990)



## MASZAT MŰVÉSZ FELHÍVÁSA

Színes papírdarabokra rajzoljatok egyszerű, mozgásban lévő embert. Vágjátok ki úgy, hogy felhasználhassátok az emberalakot és azt a papírt is, amiből kivágtátok. Végül rendezétek el, és ragasszátok egy fekete lapra az izgó-mozgó gyerekeket.



Válogatás az eddig beküldött munkákból: 1. György Viola tanítványai, Erdőszentgyörgy; 2. András Mónika osztálya, Lövete; 3. Gál Milán, Zilah; 4. Kádár Tünde tanítványai, Kézdiszentkereszt; 5. Silye Hanga, Kolozsvár; 6. Balázs Szidónia Csilla és Tódor Vanessza, Tekerőpatak.

Összeállította: BAK SÁRA

◆◆◆◆◆  
**HAVONTA  
ÉS ÉV VÉGÉN  
DÍJAKAT  
SORSZOLUNK KI!**

**NYERTESEINK:**

a csíkszeredai Petőfi Sándor Iskola  
III. A osztálya és a krasznai IV. C osztály.



# TALÁLD KI!

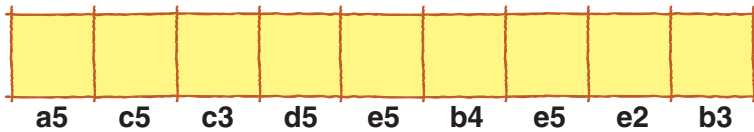
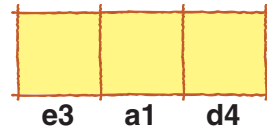
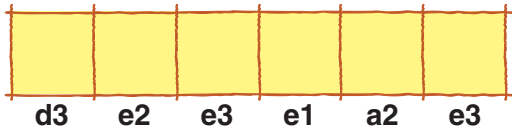
MÜLLER KATI rovata

A megfejtéseket a 26. oldalon találod.

## NEVESS VELEM!

**1** A hóember mondatának folytatását a rejtvényből tudhatod meg: keresd ki a táblázatból a betűket megadott helyük szerint, és írd be őket a sárga négyzetekbe.

|   | a | b | c | d | e |
|---|---|---|---|---|---|
| 1 | A | Á | B | C | D |
| 2 | E | F | G | H | I |
| 3 | J | K | L | M | N |
| 4 | O | Ó | Ö | P | R |
| 5 | S | T | Ú | Y | Z |



- Mi az: kora reggel óriási csattanás?
- Hasad a hajnal.
- Milyen a nyugodt cipzár?
- Nem lehet felhúzni.
- A születésnapomon mindenki tortaszakadtából énekelte az *Ez a nap más, mint a többi-t*.
- Bogarak fociznak a fán. Az egyik megsérül. Semmi baj, van cserebogár!
- Két béka beszélget:
  - Ma miért nem dolgozunk?
  - Unkaszüneti nap van!
- Mit mond a régi lyuk?
  - Üreg vagyok én már ehhez.
- Mondj egy téli zöldséget!
- Síparadicsom.

**2** Helyettesítsd számokkal a rajzocskákat, és végezd el az összeadást. Milyen szám az eredmény?

= 1

= 3

= 5

+

=

= 6

= 7

|  |  |  |  |
|--|--|--|--|
|  |  |  |  |
|--|--|--|--|



**3** Melyik szöveget rajzoltuk le? Mit jelent? **Ki korán...**

# 4

Az újévi fogadalom akkor jó, ha nem túlzó elvárás, hanem kis, megvalósítható lépésekkel elérhető cél, és általa jobbak leszünk. Mit gondolsz, ki az, aki biztosan nem tudja teljesíteni a fogadalmát, és ki az, akinek – ha igyekszik egy kicsit – sikerülni fog?

Nem rágom meg a papucsokat.



Semmit nem kapkodok el.



Soha többet nem olvadok el!



Minden reggel futni megyek.



Szebben fogok írni!



Ballag már az esztendő,  
vissza-visszanézve,  
nyomában az öccse jó,  
vígán fütörészve.

Beéri az öreget  
s válláról a terhet  
legényesen leveszi,  
pedig még csak gyermek.

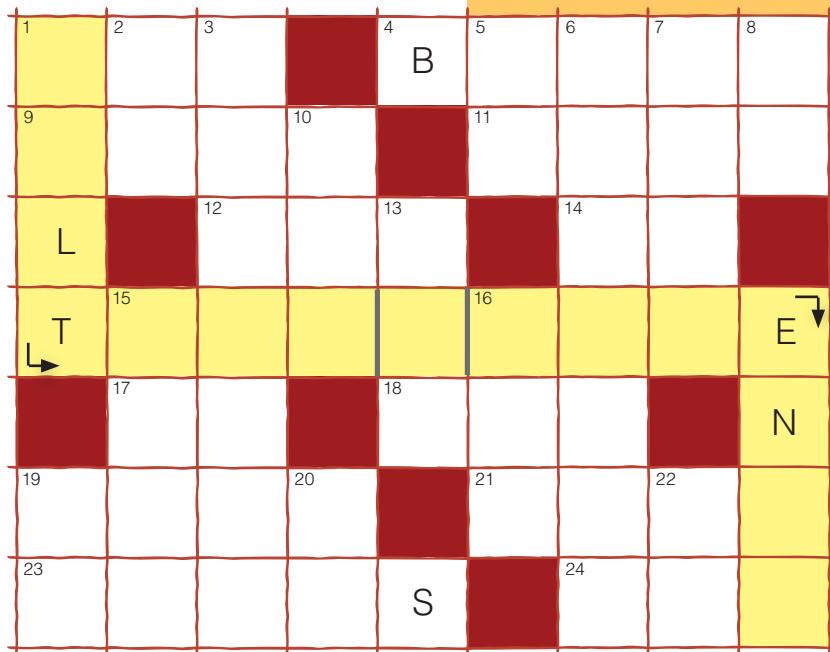
Lépegetnek szótlanul  
s mikor éjfél eljő,  
férfiasan kezét fog

## REJTVÉNY-PÁLYÁZAT

Kányádi Sándor versének utolsó sorát, a rejtvény megfejtését várjuk mindazoktól, akik havi vagy évvégi jutalmainkra szeretnének pályázni.

### VÍZSZINTES

- Gubós növény, magja karácsi nyi sütemény tölteléke
- Fűszernövény, levele bablevesbe való
- A közepén zúgató!
- Síró, zokogó
- Ollós állat
- Répás Ödön monogramja
- Sáv vége!
- Védett kikötő (RÉV)
- Betűvetés
- Igeidő közepe!
- Szín- vagy hangárnyalat (TÓNUS)
- Vásznat készít



VAJNÁR ILONA rejtvénye

### FÜGGŐLEGES

#### 1. A megfejtés

- Fa „karja”
- Sivatagban átutazó csoport
- Babszemek!
- Természetes anyagból készült nadrágszíjat viselő

- Éghajlati övezet
- Végek nélkül erős!
- Nagyobb tányér, edény
- Felső végtag
- Szélesre nyitó
- Megfagyott víz

- Végül gurít!
- Sovány Ubul monogramja
- Csizma közepe!

E havi díjazottak: Bíró Lilla Boróka, Szováta; Lőrincz-Bíró Anna, Zetelaka; a szilágysámsoni III. osztály; a kézdívasárhelyi Petőfi Sándor Iskola II.; a sepsiszentgyörgyi Mikes Kelemen Líceum III. C osztálya.

HAVONTA  
ÉS ÉV VÉGÉN  
DÍJAKAT  
SOROLUNK KI!



# KÖSZABÓCSZA

## postát bont

Töklámpások és dísztökökbe rendezett őszi virágdekorációk készültek a **kézdivásárhelyi** Turóczy Mózses Iskolában, **László Anna-Mária** osztályában.



◀ **Erdőszentgyörgyön György Viola** tanítványai Fodor Sándor Csipikéje alapján készítettek lapbookot: lerajzolták a szereplőket, jellemezték Csipikét, levelet írtak neki, megírták a napi programját, erdei étlapot állítottak össze, gyűjtöttek olyan szólásokat, közmondásokat, amelyek az állatokhoz kapcsolódnak.

Meghegyzem a ceruzámat, előveszem a táskámat, rohanok az iskolába, vígan megyek az osztályba.

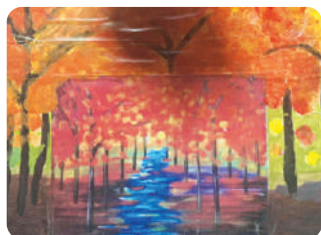
Kinyitom az ajtót, várnak már a tanulók. Tanító néni örömmel fogad, ez az osztály nagyon vigad.

Beülök a padomba, az első sorba. Gyorsan múlnak a percek, hurrá, kicsengettek! **Derzsy Szófia,** Mezőpanit

◀ **Csikszentdomokoson, Kedves Annamária** tanítványai tépett újságpapírcsíkokból alakították ki a nyírfák törzsét.



▲▲▲ **Csikmadaras,** Balló Emőke osztálya



◀ **Kézdivásárhely,** Nagy Mózses Főgimnázium, **Lukács Tünde** osztálya: térbeli bagoly-odú.



◀ **Csikszentdomokoson, Szabó Szidónia** osztálya: továbbgondolt, kiegészített őszi fényképek.

ZILAH



### A Találd ki! feladatok megfejtései

1. ... minden nap súlyozzák; 2. 2026, az új évszám;
3. Ki korán kel, aranyat lel: a szorgalom, az időben történő cselekvés meghozza a várt eredményt.

Vágjátok ki, és ragasszátok az osztály gyűjtőlapjára a bélyeget.

## NAPSUGÁR GALÉRIA

Az őszi a legszínesebb évszak, erről érkezik a legtöbb munka a szerkesztőségbe. A fehér-fekete télben is pompázatos őszi kincsesládánkból válogatunk.



◀ Ünnepi fények a házunk táján – Szabó Gyöngyi szilágycsehi osztályának viaszkarccal készült munkái.



▶ Polgár Beatrix-Krisztina, Szilágyi Dávid Róbert, Vajasd



▶▶▶ Bertalan Soma  
Ferenc, Antal Maya,  
Erdőszentgyörgy



▶▶▶ Koronka, Keresztesi Ágota-Anna  
tanítónő osztálya

Magyarlapádon,  
Szilágyi-Székely Melinda  
osztályában ősszel a bicikli is magvakból készül.



▶▶▶ Szamosújvár, Biriş-Módi Erika  
és Daróczi Gréta osztálya

– Ebben az évben jól meg kell híznom – mondta magában a medve. – Mit álmodjak vajon? Azt, hogy nyúlpecsenyét eszek? Nem, egy falásra bekapnám, hamar vége lenne. Vagy azt, hogy a rókát kergetem? Nem, ő gyors, sosem kapnám el. Vagy kergessem meg Pista egeret? Nem, ő kicsi és fűrgő, nem tudnám elkapni.

Életében először tanácstalan volt. Ekkor valaki kopogott a barlangja ajtaján. Pista egér volt.

- Azért jöttem, mert hallottam, hogy nem tudsz aludni.
- Igen, így van – morogta a medve. – Nem tudok aludni.
- Én tudok egy módszert.
- Mondd el, de gyorsan – sietette Pista egeret.
- Elmondom. Számolj bárányokat, és azon nyomban elalszol.
- Ki is próbálok: 1 bárány, 2 bárány, 3 bááárááány. Jó éjt!

Ha a medve el nem aludt volna, az én mesém is tovább tartott volna.  
Szilágyi Hanna-Szofia, Szilágycseh



▶▶▶ Balázs Zselyke,  
Korond: A macskacicó

ALMA MATER

# REFORMÁTUS WESSELÉNYI KOLLÉGIUM

ZILAH

A XV. században induló zilahi református iskolába 1646-ban hívnak először rektorokat, tanárokat Kolozsvárról. Ez az évszám szerepel az iskola első pecsétjén is. Az új iskola 1902-es felépítése óta nevezik Wesselényi Kollégiumnak, mivel hadadi báró Wesselényi Ferenc és felesége, Rhédey Zsuzsanna 1741-ben nagylelkű adománnyal támogatta az intézményt és diákjait, illetve ifj. Wesselényi Miklós után, aki a zilahi kollégium fő gondviselője volt a XIX. század első felében. Itt tanult Ady Endre, Hervay Gizella költő, Szilágyi István író. A régi református kollégiumok közül a zilahi nem kapta vissza államosított patinás épületét, abban ma a Sylvania Főgimnázium működik.



JÁNOSI ANDREA rajza